

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

проекту наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження форми та вимог до змісту базового звіту, оцінки стану забруднення земель та підземних вод та методики оцінки стану забруднення земель та підземних вод промислового майданчика»

I. Визначення проблеми

Верховною Радою України прийнято Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» (далі – Закон), яким запущено реформу запобігання промислового забрудненню, а також розпочато поступовий перехід на нову дозвільну систему у сфері охорони навколишнього природного середовища та найкращі доступні технології та методи управління (далі – НДТМ) відповідно до вимог Директиви Європейського Парламенту і Ради 2010/75/ЄС від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (інтегрований підхід до запобігання забрудненню та його контролю) (далі – Директива 2010/75/ЄС).

Законом передбачено, що якщо діяльність установи включає використання, вироблення або вивільнення небезпечних речовин, оператор установи, беручи до уваги можливість забруднення земель або підземних вод у межах промислового майданчика, разом із заявою про отримання інтегрованого довкіллевого дозволу (внесення змін до нього) складає та подає до дозвільного органу базовий звіт. Дозвільний орган використовує базовий звіт для визначення умов інтегрованого довкіллевого дозволу, спрямованих на запобігання та зменшення забруднення навколишнього середовища.

Так, статтею 25 Закону передбачено, що форма та вимоги до змісту базового звіту, оцінки стану забруднення земель та підземних вод, перелік небезпечних речовин, а також методика оцінки стану забруднення земель та підземних вод затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

До базового звіту включається інформація, необхідна для визначення стану земель та підземних вод на дату складання звіту, з метою порівняння у кількісній формі стану, що передував видачі інтегрованого довкіллевого дозволу, та стану на дату припинення експлуатації установи та/або використання промислового майданчика чи його частини.

Проектом наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження форми та вимог до змісту базового звіту, оцінки стану забруднення земель та підземних вод та методики оцінки стану забруднення земель та підземних вод промислового майданчика» (далі – проект наказу) встановлюються детальні вимоги до форми і змісту базового звіту та оцінки стану забруднення земель та підземних вод.

UB
Міндовкілля
№25/1-14/8767-25 від 23.06.2025
КЕП: Гринчук С. В. 23.06.2025 17:53
3FAA9288358EC00304000000E1FC3400A1EFD800
Сертифікат дійсний з 13.09.2024 00:00 до 12.09.2026 23:59

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	–
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання	+	–
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	–	+

Проблема, яку пропонується врегулювати шляхом видання проєкту наказу, не може бути розв'язана за допомогою діючого законодавства, ринкових механізмів і діючих регуляторних актів, у зв'язку з відсутністю у законодавстві основних деталізованих вимог до форми та вимог до змісту базового звіту, оцінки стану забруднення земель та підземних вод, а також методики оцінки стану забруднення земель та підземних вод. Затвердження форм і вимог до складання таких документів, що містять інформацію про стан забруднення земель та підземних вод релевантними небезпечними речовинами на дату подання документів для отримання інтегрованого довкілцевого дозволу, так і на дату припинення експлуатації установки та/або використання промислового майданчика або його частини надасть змогу повноцінно визначити обсяг обов'язків оператора установки із усунення забруднення, щоб повернути промисловий майданчик до стану, зазначеного в базовому звіті.

II. Цілі державного регулювання

Основними цілями державного регулювання є:

зменшення негативного впливу промисловості на довкілля;

нормативне врегулювання питань, пов'язаних з отриманням інтегрованого довкілцевого дозволу;

контроль використання, вироблення або вивільнення небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання;

визначення обсягу обов'язків оператора установки з усунення забруднення;

виявлення високого ризику забруднення земель та/або підземних вод в межах промислового майданчика та своєчасного і належного контролю за такими ризиками;

підвищення екологічної безпеки виробничих процесів, зменшення екологічних наслідків діяльності промисловості.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1: збереження ситуації, яка існує на цей час.	Збереження ситуації, яка існує на цей час, не вирішує проблеми, не забезпечує досягнення цілей державного регулювання та відповідно не сприятиме прийняттю ефективних управлінських

	рішень. Цей спосіб не може бути реалізовано, оскільки необхідність прийняття проекту наказу визначено на законодавчому рівні.
Альтернатива 2: видання проекту наказу.	Видання проекту наказу забезпечить виконання законодавчих вимог і встановить чіткі процедури та прозорі відносини для суб'єктів господарювання, державних органів та громадськості, як у процесі видачі інтегрованого довкілцевого дозволу), так і на дату припинення експлуатації установки та/або використання промислового майданчика або його частини, дозволить здійснювати контроль використання, вироблення або вивільнення небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: збереження ситуації, яка існує на цей час.	Відсутні, оскільки не досягнуті цілі державного регулювання. Має місце правова неврегульованість та невиконання вимог Закону. При збереженні правового регулювання, яке існує сьогодні, проблема залишається, оскільки відсутня можливість здійснення належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.	Відсутні.
Альтернатива 2: видання проекту наказу.	Вигоди високі, оскільки видання проекту наказу забезпечить виконання вимог Закону у частині здійснення належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.	Відсутні, оскільки реалізація проекту наказу не потребує додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів та буде здійснюватися у межах передбачених видатків.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: збереження ситуації, яка існує на цей час.	Вигоди відсутні. Проблема залишається не вирішеною. Має місце відсутність належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів	Витрати відсутні.

	господарювання та обмеження прав громадськості у захисті їх прав на безпечне навколишнє середовище.	
Альтернатива 2: видання проєкту наказу.	Громадськість матиме впевненість у здійсненні контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання. Визначення обсягу обов'язків оператора установки з усунення забруднення означатиме більш безпечне екологічне середовище для громадськості. Забезпечується захист конституційних прав громадськості на безпечне довкілля, мінімізація впливу об'єктів промислового забруднення на довкілля.	Витрати відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі та Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	3000	500	—	3500
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	85,7%	14,3%	—	100

*Примітка: показники кількості суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання є орієнтовними, та отримані із даних Міндовкілля щодо кількості суб'єктів господарювання, прогнозована кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюються норми про видачу інтегрованого дозвілу.

Однак, потрібно враховувати, що проєктом наказу визначено, що складання базового звіту не вимагається у таких випадках:

діяльність установки не включатиме в себе використання, вироблення або вивільнення небезпечних речовин;

небезпечні речовини, які використовуватимуться, вироблятимуться або вивільнятимуться установкою, не здатні спричинити забруднення земель та/або підземних вод;

релевантні небезпечні речовини не становлять високого ризику забруднення земель та/або підземних вод в межах промислового майданчика.

Таким чином, встановити фактичну кількість суб'єктів господарювання на сферу інтересів яких відбудеться вплив регуляторного акта, сьогодні неможливо.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: збереження	Вигоди цього способу відсутні, оскільки проблема залишається	Відсутні, оскільки наявна на сьогодні ситуація залишається без

ситуації, яка існує на цей час.	невирішеною.	змін.
Альтернатива 2: видання проєкту наказу.	Створення сприятливих та прозорих умов для належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.	Прогнозуються витрати часу для ознайомлення з проєктом наказу, на підготовку і складання документів: за 1 рік – 14267,26 гривень; за 5 років – 71144,3 гривень.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного балу
Альтернатива 1: видання проєкту наказу.	4	Зазначений спосіб є найбільш доцільним, прийнятним та ефективним і дозволить досягти усіх цілей регулювання, повністю відповідає вимогам законодавства та міжнародних зобов'язань України та забезпечить створення сприятливих та прозорих умов для належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.
Альтернатива 2: збереження ситуації, яка існує на сьогодні.	1	Збереження існуючої ситуації є неприйнятною з огляду на необхідність вирішення питання виконання законодавства та міжнародних зобов'язань України та необхідність створення сприятливих та прозорих умов для належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1: видання проекту наказу.	Для держави: виконання законодавства та міжнародних зобов'язань України. Створення сприятливих та прозорих умов для належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання. Для громадян: визначення обсягу обов'язків оператора установки із усунення забруднення буде означати більш безпечне екологічне середовище для громадськості. Забезпечується захист конституційних прав громадськості на безпечне довкілля, мінімізації впливу об'єктів промислового забруднення на довкілля. Для суб'єктів господарювання: встановлення чітких вимог та єдиних форм документів в процесі здійснення державною контролю	Для держави: орієнтовні витрати в перший рік становитимуть 18494,00 гривень. Сумарно за п'ять років – 92470,00 гривень. Для громадян: відсутні Для суб'єктів господарювання: витрати часу для ознайомлення з проектом наказу, на підготовку документації становлять: за 1 рік – 14267,26 гривень; за 5 років – 71144,3 гривень.	Обрання зазначеної альтернативи дозволить досягнути поставлених цілей державного регулювання та відповідатиме вимогам законодавства та міжнародних зобов'язань України.

	за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.		
Альтернатива 2: збереження ситуації, яка існує на сьогодні.	Вигоди відсутні, оскільки проблема лишається не вирішеною.	Для держави: відсутні. Для громадян: відсутні. Для суб'єктів господарювання: відсутні.	Не дозволяє досягти цілей державного регулювання. Створює передумови до забруднення шляхом використання, вироблення або вивільнення небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1: видання проєкту наказу.	Така альтернатива досягнення цілей державного регулювання сприятиме забезпеченню виконання національного законодавства та міжнародних зобов'язань України, здійснення належного контролю за використанням, виробленням або вивільненням небезпечних речовин в процесі діяльності суб'єктів господарювання.	Зовнішні чинники на дію проєкту наказу у разі його затвердження відсутні.
Альтернатива 2: збереження ситуації, яка існує на сьогодні.	Не дозволить вирішити проблеми, зазначені у розділі І аналізу регуляторного впливу, а також не дозволить досягти цілей державного регулювання.	Вплив зовнішніх чинників на дію проєкту наказу у разі збереження ситуації, яка існує на сьогодні залишається без змін.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для вирішення проблеми, визначеної у розділі I, та досягнення цілей, визначених у розділі II аналізу регуляторного впливу, проєктом наказу передбачено закріпити на рівні нормативно-правового акта:

форму базового звіту;

вимоги до змісту базового звіту та оцінки стану забруднення земель та підземних вод, що є основою для оцінки екологічного стану об'єкта;

методику оцінки стану забруднення земель та підземних вод, що дозволить об'єктивно визначати рівень небезпеки;

перелік небезпечних речовин визначається шляхом посилання на додаток VI Технічного регламенту класифікації небезпечності, маркування хімічної продукції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2024 р. № 539.

Видання проєкту наказу дасть змогу:

виконати вимоги статті 25 Закону щодо припинення експлуатації установки та/або використання промислового майданчика чи його частини;

встановити основні вимоги до змісту базового звіту та оцінки стану забруднення земель та підземних вод, які передбачені статтями 4, 25 та 26 Закону;

забезпечити здійснення оцінки стану забруднення земель та підземних вод релевантними небезпечними речовинами на дату припинення експлуатації установки та/або використання промислового майданчика або його частини, порівняння його у кількісній формі із станом забруднення земель та підземних вод релевантними небезпечними речовинами на дату складання базового звіту та визначення обсягу обов'язків оператора установки із усунення забруднення з тим, щоб повернути промисловий майданчик до стану, зазначеного в базовому звіті;

створити сприятливі умови для забезпечення прозорості поводження з небезпечними речовинами, які використовуються, виробляються або вивільняються під час провадження на установках видів діяльності, визначених Законом, та які в силу своїх характеристик могли або можуть спричинити забруднення земель та/або підземних вод.

Заходи, які мають здійснити органи державної влади для впровадження цього проєкту наказу:

забезпечити інформування громадськості про вимоги проєкту наказу, шляхом його оприлюднення в мережі Інтернет – на офіційному вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України;

здійснити погодження проєкту наказу із заінтересованими органами виконавчої влади.

VI. Оцінка виконання вимог проєкту регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не передбачає додаткових витрат з державного та місцевого бюджетів.

Бюджетні витрати на виконання вимог регуляторного акта з боку органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відсутні, оскільки не запроваджуються нові адміністративні збори і платежі.

Бюджетні витрати, що безпосередньо пов'язані з реалізацією акта, відсутні.

Витрати органів державної влади на впровадження регуляторного акта здійснюватимуться за рахунок раціонального використання наявних матеріально-технічних ресурсів та перерозподілу наявних трудових ресурсів у процесі державного управління.

Видання проєкту наказу надасть можливість забезпечити всі сфери інтересів, зокрема таких груп, як суб'єкти господарювання, громадяни, інтереси держави.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів. Видання проєкту наказу не призведе до неочікуваних результатів і не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії регуляторного акта не прогнозується.

З боку суб'єктів господарювання відсутня необхідність вчинення додаткових дій, окрім витрат на ознайомлення з вимогами регулювання, підготовку і складання відповідних документів.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився у зв'язку з тим, що новим регулюванням не передбачено витрат для суб'єктів малого та мікропідприємництва.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Регуляторний акт запроваджується на необмежений строк.

Регуляторний акт набирає чинності одночасно із Законом, але не раніше дня його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозні значення показників результативності регуляторного акта встановлюються після набрання його чинності. Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не прогнозуються;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на які поширюватиметься дія акта, – умовно 1 суб'єкт господарювання;

розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта – за перший рік впровадження регулювання складатимуть 14267,26 гривень, а загальні витрати за п'ять років – 71144,3 гривень;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання – високий. Проєкт наказу та аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Додаткові показники результативності регуляторного акта:

кількість розроблених та поданих базових звітів, та оцінок стану забруднення земель та підземних вод.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії проєкту регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься Міндовкіллям.

Метод проведення відстеження результативності регуляторного акта – статистичний.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде проведено через рік після набрання чинності регуляторним актом.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через два роки після набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження виконуватиметься раз на три роки з дня закінчення заходів з повторного відстеження.

У разі виявлення нерегульованих та/або проблемних питань на підставі аналізу зауважень та пропозицій державних органів, суб'єктів господарювання ці питання будуть врегульовані шляхом внесення відповідних змін до регуляторного акта.

**Міністр захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Світлана ГРИНЧУК

_____ 2025 р.